

MIILA
PITKÄRANTA

LUVATON MAA

LIND&CO

LUVATON
MAA

MIILA PITKÄRANTA
LUVATON
MAA

LIND&CO

www.lindco.se
info@lindco.se

Nimikkeen automaattinen analysointi tietojen, erityisesti mallien,
trendien ja korrelaatioiden, saamiseksi tekijänoikeuslain 13b §
("tekstin- ja tiedonlouhinta") mukaisesti on kielletty.

ISBN 9789181202939

KL 84.2

© Miila Pitkäranta ja Bokförlaget Lind & Co, 2026

Kansi ja taitto: Markus Paajala

Kannen suunnittelussa on hyödynnetty tekoälyä.

Kustantaja: Bokförlaget Lind & Co Ab,

Box 1052, 101 39 Stockholm, Sverige.

Paino: Libri Plureos GmbH, Hampuri, Saksa

*Heille, jotka pitävät aina
heikoimman puolta.*

PROLOGI

Tyttö ilmestyi horjuvin askelin sivukujalta. Astui ensin kyyryssä keskelle aamuauringon lämmittämää kävelykatua, räpytteli silmiään ja yski. Hän tuntui kavahtavan varhain liikkeelle lähteneitä. Kehenkään katsomatta hän yritti vetäytyä takaisin rakennuksen seinustalle matalana kuin väärään aikaan liikkeelle erehtynyt villieläin. Joukko kesämekkoihin pukeutuneita eläkeläisiä väisti liioitellun kaukaa. Niiden nenäanaluset nyrpistyivät, vaikka äänenpainoissa tavoiteltiin huolestunutta poljentoa. Katseet viivähtivät paljaassa jalassa, kipusivat sitten verinaarmuisiin polviin, joissa pikkukivet tököttivät ojossa kuin nuppineulanpäät. Kuulokset päässä ohi loikkiva lenkkeilijä vilkaisi kerran kohti ja hymyili huvittuneena.

Tyttö hoippui kohti koiraa ulkoiluttavaa miestä, joka tihensi askeleitaan. Huojuva keho ojentui ja käsi kohosi. Tyttö levitti sormensa, niin kuin koettaisi koskettaa jotain olematonta, laski sitten kätensä ja ravisti päätään. Hän sanoi jotain, ehkä itselleen vain, mutta puheesta ei voinut saada selvää. Kadulle pysähtyneiden ihmisten ajatukset vierähtelivät heidän huuliltaan paheksuvina, kunkin omalla äidinkielellä esitettyinä lauseina. Ne kaikki tarkoittivat samaa.

Oliko se tullut suoraan jostain juhlista? Ainakin se oli ry-mynnyt juhlamekkonsa kauttaaltaan tomuiseksi. Ei pitäisi noin paljon ottaa. Tokkopa se pelkällä alkoholilla tuohon kuntoon on itseään saanut.

Hetken näytti kuin tyttö aikoiisi harotella sisään markettiin. Sitten hän otti ristiaskleen, tarttui kadun reunaan pystytettyihin vihanneslaatikoihin ja koetteli kädellä takaraivoaan. Marketista astuva myyjä ehti nähdä vain kaareutuvan selän, kun tyttö yllättäen oksensi.

– Mene pois siitä, myyjä älähti, mutta toinen vain toljotti takaisin mitään näkemättömin silmin. Valkuaisissa risteili verenpurkaumia, eikä tyttö tehnyt elettäkään pyyhkiäkseen suupielestään venyvää oksennusvanaa pois. – Kuuletko sinä mitään? Mene muualle sotkemaan!

Pienen hetken ajan tyttö katsoi puhujaa. Sanoi jotain sammaltaen ja putosi sitten polvilleen, kahmaisi toisella kädellään ilmaa ja antoi vartalonsa kaatua katuun. Joku kävelykadulla kiljaisi. Myyjä koetti ravistaa tyttöä hartioista.

Kului ainakin minuutti, ennen kuin joku toinenkin kyykistyi maassa makaavan puoleen.

– Äiti...

– Mitä sanoit? Vastaa, kuuletko?

Sanat eivät enää tavoittaneet tyttöä. Sandaalit läpsyttivät kohti, joku kokeili pulssia, mutta ei osannut tehdä muuta. Tummanpu-nainen verinoro värjäsi kiveyksen, kiemurteli hitaasti eteenpäin ja yhdistyi sitten toiseen, kirkkaampaan. Tyttö oli laskenut alleen.

Ambulanssin tulo kesti niin kauan, että paikoilleen nau-liintuneet ihmiset ehtivät selittää itselleen ja toisilleen vieraan tytön koko eilisen illan, kuluvan aamun ja ehkä koko elämänkin tapahtumat.

Ei varmasti pelkkää viinaa, näkihän sen. Varmasti ei paikallinen, näkihän nyt ainakin sen. Ehkä hakattu. Olisiko niitä

naisia? Niin lyhyt helmakin. On ehkä vetänyt sisuksiinsa jonkun väärän ihmisen aineet.

Aikanaan tytön henkilöllisyys selviäisi passista, jonka tämä oli työntänyt rintaliiveihinsä. Matkustusilmoitusta ei löytyisi, mutta poliisi selvittäisi omaiset ja suurlähetystön virkailija soittaisi heille. Virkailija pahoittelisi, kuvaisi tapahtumat ja antaisi sairaalan numeron. Lopulta itkettyneen näköinen äiti saapuisi rinnassaan lapsen kokoinen huoli ja päässään valvotun yön sumu. Niin kuin tuo äiti olisi koko kevään odottanut soittoa. Niin kuin olisi tiennyt tavalla, jolla vain äidit tapaavat tietää.

OSA 1

LUKU 1

VUOSI 2025

S andran tekee mieli kirjoittaa keltaiseen post-it-lappuun jotain ikonista, mutta hän hillitsee itsensä. Suunnitelma ei sisällä viestiä. Olisi typerää muuttaa tarkkaan harkittua tapahtumien kulkua tässä vaiheessa. Lappu paljastaisi, että hän todella on tarkoituksella poissa. Täydellinen katoaminen puolestaan pitäisi yllä myös vaihtoehdon, että hänelle on sattunut jotain. Se olisi äidille ja isälle oikein.

Valokuvassa toisella suupielellä virnistävä tyttö katsoo hevostaan. Kuva saisi jäädä yöpöydälle. Sandra jättää huoneen niin, ettei mikään paljasta hänen pakanneen. Eikä hän olekaan pakannut paljoa. Valtaosa hänen tarvitsemistaan tavaroista odottaa kauppakeskuksen tavarasäilössä, mustaan putkikas-siin sullottuna. Sinne hän on viikannut lajitelman itselleen epätyypillisiä vaatteita, jotka hän on toissa päivänä hankkinut kirpputorilta. Reppuunsa hän on ottanut vain alusvaatteita, meikkejä, sakset ja kaiken sen käteisen rahan, jonka on onnistunut edellisellä kotilomallaan järjestämään.

Rahojen hankkiminen kävi naurettavan helposti. Toisaalta tämä on suunnitelman heikko kohta. Jos joku tallilta paljastaisi, millä asioilla Sandra on siellä käynyt, saattaisi äiti haistaa,

ettei katoaminen ole äkillinen päänäpistö tai retkahdus, niin kuin tämä sitä varmaan nimittäisi. Viimeksi kotona käydessään Sandra sanoi menevänsä katsomaan kavereiden treenejä, mikä on siltä osin totta, että maneesissa todella pyöri estevalmennus varhain lauantaiaamuna.

Äiti keitteli kahvia ja ehdotti iltapäiväksi ostosreissua tai elokuvaa. *Tyttöjen kesken, niin kuin ennen vanhaan*, hän sanoi, eikä äänen värähdyksestä voinut olla varma. Äiti näytteli suuren osan tunteistaan ja Sandra näytteli mukana, vaikka oikeasti hänen olisi tehnyt mieli huutaa, ettei äiti saldorajattomine luottokortteineen enää kaiken jälkeen saisi häntä ostettua puolelleen.

Sen sijaan Sandra ilmoitti herttaisesti, ettei tarvitse mitään, mutta elokuvailta äidin kanssa olisi kyllä kiva. Arvatenkin se sai äidin sulamaan vähän oikeastikin, mikä oli tietenkin osa suunnitelmaa. Mitä vähemmän epäilyksiä Sandraan kohdistui, sen paremmassa rauhassa hän saisi edistettyä asioita.

Muutaman kuukauden nuorisokotirupeamansa aikana Sandra on ehtinyt nähdä useammankin hatkaajan. Parin holtittoman päivän päätteeksi ne yleensä palasivat, joskus vaitonaisina, toisinaan uhmakkaina. Tytöt lampsivat läpi yleisten tilojen meikittömiä kasvojaan piilotellen. Huppupäisten nuorten miesten alhaalla roikkuvissa housuissa kukersi koko kadulla eletyn ajan kirjo. Iltapalalla kerrottiin kuiskaillen narkkareiden valloittamista, tunkkaisista yksiöistä ja ties kenen sohvilla vietetyistä öistä.

Useimmat lähtevät hatkaan hetken mielijohteesta, asiaa sen kummemmin suunnittelematta. Nuoriso-ohjaaja Sanna selvitti kerran keittiössä harjoittelijalle, että karkaajia on kahta lajia. On niitä, jotka kokemattomuuttaan ovat suurimmassa vaarassa. Nuoria, jotka tulevat ihan kelvollisista kodeista, mutta jotka vain kipuilevat itsensä kanssa. Nämä joutuvat sitten karattuaan

hyväksikäytetyiksi tai pahoinpidellyiksi, koska eivät tunne katu-
tujen sääntöjä.

Toiseen ryhmään kuuluvat ne nuoret, jotka ovat jo lyhyen
elämänsä aikana imeneet itseensä läjäpäin päihdeongelmaisten
ja rikollisten kirjoittamattomia sääntöjä. Ne yleensä pysyvät
piilossa pisimpään. Näillä nuorilla on laajat verkostot, valmis
rooli laitapuolen kulkijoiden keskuudessa ja yleensä myös pi-
dempi päihdetausta.

Mutta Sanna on väärässä. On myös kolmas ryhmä, Sandra
ajattelee. Kolmanteen ryhmään kuuluvat he helvetin hyvistä
kotioloista tulevat, joiden vanhemmat ovat niin hysteerisiä,
että muutama kokaiinikokeilu ja koulun laiminlyöminen riit-
tävät laukaisemaan hälytyksen. Nämä jakkupukuiset äidit ja
kovien kaulusten kangistamat isät ostavat ensimmäisinä vuo-
sina jälkikasvulleen neutraalin värisiä puuleluja ja kotimaisia
pellavavaatteita. Ja jos lapsi haluaa My little ponyn tai Ryhmä
Hau -housut, kokevat vanhemmat epäonnistumista ja maa-
ilmantuskaa. Pinkissä muoviharjaisessa mulkosilmässä asuu
heidän epäonnistumisensa. Missään muussa nämä vanhem-
piensa siistien sisäkenkien muotoisissa jalanjäljissä yliopistoon
marssineet ihmiset eivät ole koskaan epäonnistuneet. Ja lopulta
lapsikin taipuu sopivaksi Ralph Laurentin tai Gantin vaatteisiin
ja alkaa kulkea rimpuilematta golfosaketta ojentavan käden vii-
toittamaan suuntaan.

Sandra kiskoi kuin terrieri toiseen suuntaan. Äiti myönsi
suoraan, ettei pärjää. Lastensuojelun piti olla viimeinen herä-
tys. Ehkäpä kukaan ei uskonut, että asiat menisivät näin pit-
källe. Ei Sandra ainakaan. Kaikki muuttui, kun jonkun riidan
päätteeksi isä löi häntä suoraan kasvoihin. Se oli ensimmäinen
kerta, kun häntä lyötiin. Hänen vanhempansahan vastustivat
ruumiillista kurittamista. Myös koulusta tehtiin lastensuoje-
luilmoitus. Poissaoloja oli tullut melkein 100 tuntia.

Ensin Sandraalta vietiin pois kaikki nuorelle elintärkeät etuoikeudet. Hetki ravattiin kalliin psykologin luona kerran viikossa. Kertaakaan ei kukaan kysynyt, oliko Sandra oikeasti jokin hätänä. Ei nimittäin ollut. Ja jos olisi ollut, ei äidillä ollut aikaa ja innostusta itse tarttua ongelmaan. Äiti delegoi, niin kuin kunnan johtajan kuuluukin. Sandra olemattomine ongelmineen delegoitiin lopulta nuorisokotiin ja muu perhe jatkoi täydellistä elämäänsä.

Paitsi, että kulissi sortui sittenkin. Vuosikausiin Sandra ei ollut kiinnittänyt huomiota vanhempiansa väleihin. Hän oli uskonut oikeaksi sosiaaliseen mediaan vaivalla sommitellun todellisuuden, siinä missä kuka tahansa sellainenkin, joka ei katsellut sitä kaikkea saman karvalankamaton eri laidoilta. Isän lähteminen oli yllätys. Äiti sulki isän pois. Ei suostunut kuuntelemaan anteeksipyyntöä eikä pariterapeuttia. Sandra antoi isälle anteeksi, mutta äidille lyönnistä tuli viimeinen pisara.

Sandran hatkat olisivat poikkeukselliset ennen kaikkea siksi, koska hän ei aio jäädä kiinni. Hän haihtuisi ilmaan kuin savurengas ja palaisi sitten kun olisi täysi-ikäinen, jos silloinkaan. Siksi suunnitelman tulee olla vedenpitävä.

Nuorisokodin parkkipaikalla Sandra sytyttää tupakan. Tämä on ainoa asia, jossa hän on ottanut huonoja vaikutteita muilta asukkailta. Tupakoimista katsotaan läpi sormien, vaikka kaikki asukkaat ovat alaikäisiä. Useimmille pysyttäytyminen röökin polttamisessa on kuitenkin valtava edistysaskel aikaisempiin elämäntapoihin verrattuna. Äiti nyrpisti inhoten ne näänsä uudelle tavalle.

Sisimmässään Sandra itsekin ajattelee, että tupakoiminen on idioottimaista. Hän ei ole tyhmä. Silloin kun hän vielä vietti vapaa-aikansa tallilla ja pukeutui äidin valitsemiin yläluokkaisiin snobivaatteisiin, hipoi hänen keskiarvonsa kymppiä.

Vielä lukion alkaessa hän selvisi ensimmäisestä koeviikosta kiitettävien arvosanoin, vaikka ei ollut lukenut minuuttiakaan ja istui tunneillakin vain juuri sen verran, ettei opintojakso mennyt kesken. Ei totta vie, Sandra ei haaveile pitkäksi viikonlopuksi venähtäneestä irtiotosta, vaan sellaisesta katoamisesta, joka valvottaisi hänen vanhempiaan vielä vuosienkin päästä.

Täydellinen katoaminen vaatii rahaa. Muutama kymppi ei riitä. Tarvitaan niin paljon rahaa, että Sandra voisi vaivattomasti poistua maasta ja pysyä piilossa kauan. Hänen ainoa tulonlähteensä ehtyi kokaiinisekoilujen tultua ilmi, kun isä lakkasi maksamasta hänelle kuukausirahaa. Hän on kuitenkin onnistunut hankkimaan itselleen riittävästi käteistä.

Sandra aloitti rahan keräämisen heti päästyään joululomalla käymään kotona. Hän myi kisahuopansa ja De Niron ratsastussappaansa Facebook-kirppiksellä. Yksityisviestin loppuun hän lisäsi huolettomasti, että puolittutu saappaiden ostaja voisi käydä välipäivinä sovittamassa kenkiä tallilla ja jättää rahat siten hänen kaappinsa ylähyllylle, tallivihon väliin. Sandra kyllä luottaisi, kun ei kerran itse pääsisi paikalle.

Riittävän edulliset hinnat saivat tavaran liikkumaan. Ainoastaan satulan kanssa tuli haasteita. Vain muutaman vuoden vanhasta Equipesta kiinnostunut, liian lihavalla hevosellaan lähinnä käyntiä ratsastava täti epäröi käteiskauppaa. Sandra päätti tavoistaan poiketen soittaa. Hän vakuutti naisen puhumalla niin taitavasti, ettei tahtonut itsekään uskoa suoritukseensa.

– Sä voit tietty maksaa mun äidin tilille myös, mutta sitten mun tarvitsee lisätä siihen jotain ihme veroja. En mä oikein itsekään tiedä, mutta kun äitillä on se yritys, niin se jotenkin näkyy sitten tuloina hänelle.

– Ja käteisellä siis saisin sen tällä kahdeksalla sadalla?

Taatusti köyhä, Sandra ajatteli ja veti bluffinsa loppuun.

– Sä voit kyllä soittaa mun äidille ja kysyy sitä tilinumeroa, jos haluat, mutta äiti on nyt Denverissä työmatkalla, niin jos viitsit soittaa silleen, että siellä ei ole yö.

– Siis ei mulle ole mikään ongelma maksaa käteisellä. Ostaja tuntui ahdistuvan.

– Okei, no mut jos mä sit pidän sitä sulle varattuna vaikka viikon, niin ehdit sovittaa. Siitä on kyllä pari muutakin kiinnostunutta.

Ja niinpä vain tädiltä löytyi kuin löytyikin 800 euroa käteisenä. Rahat Sandra haki uuden vuoden aattona ja löysi samalla vihkonsa välistä yli 400 euroa erilaisina rypyyisinä seteleinä. Kaiken kaikkiaan hän oli luopunut Ricon varusteista aivan poskettoman halvalla. Äiti tuskin itkisi rahojen perään. Hänelle ei ole tuottanut vaikeuksia maksaa tallipaikan varausmaksua kuukausitolkulla sen jälkeen, kun hevonen oli kuollut, vaikka Sandra oli ilmoittanut, ettei aikonut enää jatkaa.

– Ethän sä voi lopettaa, äiti oli sanonut. – Birgittakin sanoi, että sä olet niin lahjakas.

Mutta Sandra halusi lopettaa. Hän oli tehnyt Ricon kanssa kovan työn. Opetellut ratsastamaan käytännössä kokonaan uudestaan sen jälkeen, kun oli siirtynyt poneista hevosiin ja saanut alleen niin laadukkaan ratsun, että oli itsekin alkanut ymmärtää oman osaamattomuutensa. Hänen valmentajansa lähetti viikoittain kuvia ja videoita uusista hevosista, jotka äiti olisi varmasti ostanut riemusta kiljuen, mutta Sandran motivaatio oli poissa. Samaan aikaan alkoi lukio ja uusien kavereiden kanssa viikonloput kuluivat ratsastuskilpailujen sijaan kotibileissä.

Tien laitaan on jäänyt terävää röpelöä. Sandra tarpoo kohti bussipysäkkiä. Vain hetki sitten hän on huikannut ohjaajalle lähtevänsä iltalukion tunneille. Kello on pian kolme iltapäivällä. Kaikki näyttäisi siltä, että hän vain olisi muuttanut

Sandra saa tarpeekseen äitinsä rakentamasta kiiltokuvaelämästä ja ottaa hatkat. Hän nousee lentokoneeseen ja päättää rakentaa itselleen uuden elämän Rodoksella. Kun Sandra löytää rannalle huuhtoutuneen pienen tytön, hänen tajuntaansa iskee elämän raadollisuus. Vaihtoehdot ovat vähissä, ja hänen on yritettävä pelastaa Syyriasta levottomuuksia paennut lapsi.

Parikymmentä vuotta aiemmin eräs toinen nuori, Eeva, haluaa kokeilla siipiään au pairina kreikkalaisessa perheessä, mutta päättyy ensirakkauden huumassa kadulle. Pian Rodoksen yöt imaisevat Eevan mukanaan ja hän on valmis tekemään mitä vain pysyäkseen saarella. Ennen kuin Eeva huomaakaan, hänen elämänsä on muuttunut pysyvästi.

Miila Pitkärannan esikoisromaani *Yli sukupolvien* (2025) sai ilmestyessään ihastuneen vastaanoton. *Luvaton maa* -romaanissaan Pitkäranta ottaa askeleen kohti yhteiskunnallista jännitystä ja pitää lukijan otteessaan koukuttavalla kerronnallaan.

KL 84.2 • ISBN: 978-91-8120-293-9

WWW.LINDCO.SE